FORSLAG TIL AFGØRELSE FRA GENERALADVOKAT JEAN MISCHO
fremsat den 9. december 1987

Høje Domstol.

1. Anpartsselskabet SPRL Louis Erauw-Jacquery har ved tribunal de commerce de Liège anlagt sag mod andelsselskabet La Hesbignonne vedrørende en »aftale om formering af såsæd« (herefter benævnt »aftalen«). Ved aftalen opnåede La Hesbignonne tilladelse til i Belgien at formere og sælge kornarter og sorter, for hvilke Erauw-Jacquery er forædler eller mandatar. De to selskaber er etableret i Belgien.

2. Aftalens artikel 2 indeholder følgende bestemmelser:

»Sidstnævnte [undertegnede formeringsvirksomhed] forpligter sig over for førstnævnte [Erauw-Jacquery] til:

a) i Belgien at opformere den samlede mængde basissåsæd E2 eller tilsvarende basissåsæd leveret af forædleren og lade den kontrollere af ONDAH (officiel belgisk organisation ansvarlig for certificering) ifølge gældende regler samt undlade dels at sælge eller overdrage basissåsæd E2 eller tilsvarende basissåsæd af disse sorter til formeringsvirksomheder eller andre, med undtagelse af frøavlere, dels at eksportere den til andre lande;

...

f) ikke uden forædlerens forudgående skriftlige tilladelse direkte eller indirekte at eksportere såsæd af de sorter, for hvilke forædleren er indehaver af eller mandatar for indehaveren af forædlerrettighederne uanset klasse;

...

i) ikke at sælge certificeret såsæd af alle de arter, sorter og klasser, for hvilke forædleren er indehaver eller mandatar for indehaveren af forædlerrettighederne, til priser, der ligger under de af forædleren fastsatte mindstepriser.«

3. Tribunal de commerce de Liège har med det præjudicielle spørgsmål ønsket afgjort, om bestemmelserne i artikel 2, litra a) og i), er omfattet af artikel 85 i Traktaten om Oprettelse af Det Europæiske Økonomiske Fællesskab eller af andre af Traktatens bestemmelser.

4. Da også artikel 2, litra f), er af betydning i forbindelse med EF's konkurrenceregler, finder jeg det hensigtsmæssigt også at fremsætte visse betragtninger vedrørende denne aftalebestemmelse, idet jeg dog skal understrege, at De Europæiske Fællesskabers Dosmtol ikke under en præjudiciel sag i henhold til artikel 177 kan anvende Traktaten på et konkret tilfælde, da denne opgave udelukkende tilkommer den nationale ret, for hvilken sagen er indbragt.

5. Vedrørende en mere detaljeret fremstilling af sagens faktiske omstændigheder samt de fællesskabsretlige og belgiske bestemmel-

ser om såsæd, henvises til retsmøderapporten.

6. Inden jeg behandler det forelagte spørgsmål skal jeg yderligere gøre opmærksom på, at Domstolen i dommen af 8. juni 1982, Nungesser mod Kommissionen [1], har defineret forædlerretten således:

»... en ret, der tilkommer den, der har udviklet en planteart, eller hans successor. Retten indebærer, at dens indehaver forudgående skal give tilladelse til produktion med henblik på omsætning i erhvervsmæssigt øjemed af materialet til kønnet eller ukønnet formering samt falbydelse og forhandling af dette materiale« (præmis 2).

7. Efter en gennemgang af de særlige forhold i forbindelse med produktion og opformering af såsæd fastslog Domstolen følgende:

»Det kan således ikke antages, at forædlerretten er en industriel eller kommerciel ejendomsret, der har så egenartede kendetegn, at den i forhold til konkurrencereglerne må undergives en anden behandling end andre industrielle og kommercielle ejendomsrettigheder...« (præmis 43).

8. Jeg skal endelig bemærke, at denne ret som retsinstitut ikke indgår i de i Traktatens artikel 85, stk. 1, omhandlede elementer af aftalemæssig eller samordningsmæssig karakter, hvorimod dens udøvelse kan rammes af Traktatens forbud, hvis den fremstår som målet med, midlet til eller følgen af en aftale [2].

1 — Sag 258/78, Sml. 1982, s. 2015.

2 — Dom af 8. juni 1982, Nungesser, 258/78, Sml. s. 2015, præmis 28; dom af 14. september 1982, Keurkoop, 144/81, Sml. s. 2853, præmis 27 og 28; dom af 22. juni 1976, Terrapin, 119/75, Sml. s. 1039, præmis 5, tredje afsnit; dom af 8. juni 1971, Deutsche Grammophon, 78/70, Sml. s. 125, præmis 6, andet afsnit.

9. På denne baggrund skal jeg nu analysere de forskellige dele af det for Domstolen forelagte spørgsmål.

I — Forbudet mod at sælge og eksportere basissåsæd

Ifølge aftalens artikel 2, stk. a), forpligter formeringsvirksomheden sig i det væsentlige til ikke at anvende den af forædleren leverede basissåsæd [3] til andre formål end opformering.

10. Jeg for mit vedkommende kan tilslutte mig Kommissionens opfattelse, hvorefter denne klausul simpelt hen er en forudsætning for forædlerretten, og derfor ikke er omfattet af forbudet efter artikel 85, stk. 1.

11. Basissåsæd kan til en vis grad sammenlignes med en patentbeskyttet fabrikationsmetode, da basissåsæd danner grundlaget for fremstilling af certificeret såsæd af første og andet formeringstrin med henblik på salg til landmænd, der anvender den til fremstilling af forbrugskorn. Forædleren (eller dennes mandatar) må derfor bevare kontrollen med destinationen og anvendelsen af basissåsæd, da han ellers i virkeligheden risikerer at miste de enerettigheder, som han har opnået for de nye sorter, han har udviklet. Kommissionen har med rette anført, at opformeringsaftalen er en aftale indgået med henblik på en bestemt person (»intuitu personae«).

12. Forædlerens eller dennes mandatars situation ligner i visse henseender franchise-

3 — Udtrykket »basissåsæd« anvendes om såsæd, som er avlet på frøavlerens ansvar efter reglerne for systematisk vedligeholdelsesavl med hensyn til sorten [artikel 2, stk. 1, litra C, i direktiv 66/402/EØF af 14. juni 1966 (EFT 1965-1966, s. 125)].

giverens, om hvilken Domstolen har udtalt, at han må »kunne meddele franchise-tagerne sit knowhow og yde dem den nødvendige bistand til anvendelse af sine metoder, uden at der er risiko for, at denne knowhow og denne bistand udnyttes, selv indirekte, af konkurrerende virksomheder. Det følger heraf, at aftalebestemmelser, der er uomgængeligt nødvendige for at hindre, at dette sker, ikke er konkurrencebegrænsninger som omhandlet i artikel 85, stk. 1« (dom af 28. januar 1986, Pronuptia, 161/84, Sml. s. 353, præmis 16).

13. Jeg skal herefter foreslå, at den del af spørgsmålet, som vedrører aftalens artikel 2, litra a), besvares således:

»Traktatens artikel 85, stk. 1, er ikke til hinder for, at der i en aftale nedlægges forbud mod, at en formeringsvirksomhed sælger, overdrager eller eksporterer basissåsæd, der er stillet til dens rådighed af forædleren eller dennes mandatar alene med henblik på opformering.«

II — Bestemmelserne om overholdelse af mindstepriser og forbud mod eksport af anden såsæd

14. Artikel 2, litra i), i den omtvistede aftale indeholder et forbud for sagsøgte i hovedsagen, La Hesbignonne, mod »at sælge certificeret såsæd af alle de arter, sorter og klasser, for hvilke førstnævnte (Erauw-Jacquery) er forædler eller mandatar. Disse mindstepriser meddeles skriftligt...«.

15. Det er La Hesbignonne's manglende overholdelse af mindsteprisen for såsæd med betegnelsen flerradet byg Gerbel, som ligger til grund for sagen, hvorunder tribunal de commerce de Liège har forelagt det præjudicielle spørgsmål, som jeg her skal tage stilling til.

16. Det fremgår af forelæggelsesdommen, at selskabet Erauw-Jacquery har indgået enslydende kontrakter med andre formeringsvirksomheder. Det må dreje sig om et større antal, idet mindstepriserne meddeles ved cirkulæreskrivelse. La Hesbignonne's salg til underpriser i strid med artikel 2, litra i), tvang de andre formeringsvirksomheder til ligeledes at reducere deres priser. Sidstnævnte fandt, at de som følge heraf led et betydeligt tab (anslået til 15 mio BFR), som de har krævet, at sagsøgeren erstatter; denne ønsker at vælte erstatningskravet over på sagsøgte.

17. Man står således over for et helt sæt aftaler med enslydende indhold, og det er disse aftalers påvirkning af konkurrencen inden for den omhandlede sektor og af samhandelen mellem medlemsstater, der skal tages stiilling til. Kommissionens beslutning af 22. december 1976 om anvendelse af EØF-Traktatens artikel 85 på aftaler indgået af selskabet Gerofabriek (IV/24.510-Gerofabriek, EFT L 16 af 19.1.1977, s. 8) er i denne henseende et interessant fortilfælde, selv om Gerofabriek's aftaler også var bindende for virksomheder i andre medlemsstater. Et tilfælde, der ligger endnu nærmere hovedsagen, blev behandlet i Domstolens dom af 1. oktober 1987 i sag 111/85 (ASBL Vereniging van Vlaamse Reisbureaus mod ASBL Sociale Dienst van de Plaatselijke en Gewestelijke Overheidsdiensten, Sml. s. 3801).

18. A — Jeg skal nu se på, om mindsteprisklausulen har til formål eller til følge at hindre, begrænse eller fordreje konkurrencen inden for Fællesmarkedet.

19. I dommen af 30. juni 1966, Société technique minière mod Maschinenbau Ulm GmbH [4], har Domstolen fastslået, at denne betingelse — som det fremgår af bindeordet »eller« — ikke skal opfattes som kumulativ, men som alternativ, hvilket medfører, at det er nødvendigt først og fremmest at tage aftalens egentlige formål i betragtning, hvorved der må ses på den økonomiske sammenhæng, hvori den skal gælde. Kun såfremt der ved en gennemgang af de nævnte bestemmelser ikke kan fastslås nogen begrænsning af konkurrencen, der er tilstrækkelig skadelig, må der foretages en undersøgelse af aftalens virkninger, og for at aftalen skal kunne omfattes af forbudet, må der foreligge omstændigheder, der har ført til, at konkurrencen faktisk er blevet mærkbart hindret, begrænset eller fordrejet.

20. For så vidt angår en bestemmelse om overholdelse af mindstepriser, bemærkes for det første, at artikel 85, stk. 1, litra a), selv nævner aftaler, som består i »direkte eller indirekte fastsættelse af købs- eller salgspriser eller af andre forretningsforbindelser«.

21. Kommissionen har vedrørende horisontale karteller fastslået, at en ordning med bindende salgspriser klart strider mod denne bestemmelse [5].

22. Selv om Kommissionens forordning nr. 2349/84 af 23. juli 1984 om anvendelse af Traktatens artikel 85, stk. 3, på kategorier af patentlicensaftaler, som kun omfatter to virksomheder (EFT L 219 af 16.8.1984, s. 15), ikke finder anvendelse på plantefor-

4 — Sag 56/65, Sml. 1965-1968, s. 211.

5 — Dom af 17. oktober 1972, Vereeniging van Cementhandelaren, 8/72, Sml. s. 251, præmis 19; dom af 26. november 1975, Papiers Peints, 73/74, Sml. s. 1491, præmis 10.

ædling, er det interessant at konstatere, at forordningen ikke fra forbudet efter artikel 85, stk. 1, fritager aftaler, hvorefter »en af aftaleparterne med hensyn til licensprodukterne pålægges begrænsninger angående prisniveau, priselementer eller rabatter« (artikel 3, nr. 6). Dette må altså så meget mere gælde et net af aftaler.

23. I den allerede citerede Gerofabriek-beslutning fastslog Kommissionen, at »de bindende videresalgspriser tillader heller ikke forhandlerne selv at fastsætte deres salgspriser på grundlag af deres egne omkostninger og deres handelspolitik. Den frie prisdannelse og videregivelse af prisfordele til aftagerne hindres herved eller fordrejes i det mindste betydeligt. Dette prissystem er derfor en klar overtrædelse af forbudet i artikel 85, stk. 1«. Der var i det pågældende tilfælde tale om ganske almindelige forhandlere og ikke om licenstagere, og de bindende priser var forskellige fra medlemsstat til medlemsstat; jeg mener ikke desto mindre, at det nævnte argument også kan anvendes i den foreliggende sag.

24. Endelig skal det understreges, at de bindende priser gælder for certificeret såsæd af alle arter, sorter og klasser, for hvilke Erauw-Jacquery er forædler eller dennes mandatar. Bestemmelsen omfatter altså endog andre former for såsæd end dem, som La Hesbignonne formerer i kraft af kontrakten indgået med Erauw-Jacquery.

25. Det kan herefter fastslås, at en bestemmelse om overholdelse af mindstepriser i en aftale, der udgør et led i en række enslydende aftaler indgået af samme forædler eller mandatar for udenlandske forædlere, og som endog finder anvendelse på såsæd, der ikke er formeret i kraft af denne aftale, har til formål at begrænse konkurrencen.

26. Som allerede omtalt i begyndelsen indeholder standardkontrakten også en bestemmelse, artikel 2, litra f), hvorefter formeringsvirksomheden ikke direkte eller indirekte, uden selskabet Erauw-Jacquery's forudgående skriftlige godkendelse, må eksportere såsæd af sorter, for hvilke selskabet er forædler eller mandatar, uanset hvilken klasse der er tale om. Denne bestemmelse vedrører eksport af såsæd til opformering, idet eksport af basissåsæd allerede er forbudt ifølge artikel 2, litra a).

27. Det fremgår imidlertid af sagen, at Erauw-Jacquery, i det mindste for så vidt angår den i hovedsagen omhandlede såsæd, flerradet byg Gerbel, er enerepræsentant for Belgien for anpartsselskabet SARL Florimont-Desprez, Templeneuve, Frankrig. Forbudet mod eksport beskytter således det franske selskab og dets eventuelle repræsentanter i Frankrig eller i andre medlemsstater mod konkurrence fra La Hesbignonne og Erauw-Jacquery's øvrige belgiske licenshavere.

28. Det er imidlertid ikke givet, at denne bestemmelse nødvendigvis er omfattet af forbudet efter artikel 85, stk. 1, for så vidt den forbyder La Hesbignonne *direkte* at eksportere den pågældende såsæd. Jeg skal her henvise til Kommissionens beslutning Raymond-Nagoya af 9. juni 1972 (IV/ 26.813 — EFT L 143 af 23.6.1972, s. 39), hvori den fandt, at et forbud mod, at en licenshaver eksporterer produkter til andre EØF-medlemsstater, ikke kunne påvirke konkurrencen inden for Fællesmarkedet mærkbart, når henses til bl. a. de pågældende produkters karakteristika. Jeg mener under alle omstændigheder, at der ikke under en procedure efter artikel 177 kan tages stilling til, om en sådan bestemmelse er forenelig med artikel 85, stk. 1, uden at man har et tilstrækkeligt kendskab til produktets og det pågældende markeds karakteristika.

29. I det omfang bestemmelsen endog forbyder *indirekte eksport*, dvs. eksport foretaget af tredjemand, der har købt såsæden af La Hesbignonne, kan bestemmelsen derimod bidrage til at sikre fuld områdebeskyttelse for virksomheder, der i andre medlemsstater har eneret til opformering af flerradet byg Gerbel. Det bemærkes imidlertid,

»at ifølge Domstolens faste praksis (Consten, forenede sager 56 og 58/64, Sml. 1965-1968, s. 245) fører fuld områdebeskyttelse til gunst for en licenshaver med henblik på at kontrollere og hindre parallelimport til kunstig opretholdelse af separate nationale markeder, hvilket er i strid med Traktaten« (Nungesser, 258/78, Sml. 1982, s. 2015, 2070, præmis 61).

Artikel 2, litra f), har således til formål at begrænse konkurrencen.

30. B — For at rammes af forbud efter artikel 85, stk. 1, skal aftalerne ikke blot begrænse konkurrencen, men samtidig kunne påvirke handelen mellem medlemsstater.

31. I ovennævnte dom, Société technique minière, fastsatte Domstolen i denne forbindelse følgende kriterier:

»Alle objektive retlige eller faktiske forhold må i deres helhed give anledning til en rimelig frygt for, at aftalen direkte eller indirekte, faktisk eller potentielt vil kunne øve indflydelse på varehandelen mellem medlemsstater på en måde, der er egnet til at hindre oprettelsen af et enhedsmarked mel-

lem disse stater. I denne sammenhæng må det navnlig undersøges, om aftalen kan medføre, at der opstår handelsskranker mellem medlemsstater på markedet for bestemte produkter«.

Det siger sig selv, at en bestemmelse, der endog forbyder indirekte eksport, opfylder sidstnævnte kriterium.

32. Det skal herefter afgøres, om bestemmelsen om mindstepriser kan påvirke handelen mellem medlemsstater. Domstolen har i dommene af 27. oktober 1972, Vereeniging van Cementhandelaren [8/72, Sml. s. 251, præmis 29 (s. 256)], og af 26. november 1975, Papiers peints (73/74 Sml. s. 1491, præmis 25 ff.), statueret følgende:

»Den omstændighed, at et priskartel... kun angår afsætning af varer i en enkelt medlemsstat, er ikke tilstrækkelig til at udelukke, at handelen mellem medlemsstater kan være påvirket.«

I disse sager var der ganske vist tale om horisontale karteller mellem producenter, men såvidt ses, kan mindsteprisordningen, der i den pågældende sag omfatter samtlige Erauw-Jacquery's licenshavere, faktisk sidestilles med et sådant horisontalt kartel, selv om aftalenettet også omfatter et vertikalt led.

33. Jeg skal nævne endnu en relevant dom, nemlig dommen af 30. januar 1985, BNIC mod Clair (123/83, Sml. s. 391, 425), som vedrører en aftale om bl. a. prisfastsættelse for alkohol, der bruges til fremstilling af cognac, dvs. et halvfabrikata, der normalt ikke sendes ud af Cognac-distriktet. Domstolen fastslog:

»... enhver aftale, der har til formål eller til følge at begrænse konkurrencen gennem fastsættelsen af mindsteindkøbspriser på et halvfabrikata, kan påvirke samhandelen i Fællesskabet, selv om det pågældende halvfabrikata ikke i sig selv er genstand for handel mellem medlemsstaterne, når dette halvfabrikata udgør råvaren i en anden vare, der afsættes andetsteds i Fællesskabet«.

34. Det må antages, at den i hovedsagen omhandlede såsæd til opformering er et halvfabrikata, og at såsæd til forbrug (in casu byg) er et færdigprodukt, som højst sandsynligt eksporteres til andre lande.

35. For så vidt angår halvfabrikatet, har vi konstateret, at La Hesbignonne forpligtede sig til, ikke uden tilladelse, at eksportere såsæd af de sorter, for hvilke Erauw-Jacquery er forædler eller mandatar, uanset hvilken klasse der er tale om. Det kan dog tænkes, at selskabet sælger sådan såsæd i Belgien til en forhandler, der, skjult eller åbenlyst, har til hensigt at eksportere den til en anden medlemsstat. (Jeg tænker her på en købekontrakt, der som følge af parternes enighed om pris og genstand er blevet endelig i Belgien). I så fald vil såsæden måske blive eksporteret, men ikke til en pris under mindsteprisen. Prisen kan imidlertid som følge af sit niveau bevirke, at en sådan handel er uden interesse, hvorved handelen inden for Fællesmarkedet påvirkes.

36. Jeg skal endelig behandle spørgsmålet, om import til Belgien kan påvirkes af en sådan bestemmelse (idet det antages, at aftalen ikke indeholder et forbud mod import). Det skal i denne forbindelse undersøges, om de formeringsvirksomheder, der ved kontrakt er forpligtet over for Erauw-Jacquery, med fordel fra udlandet kan importere såsæd til opformering, som de selv kan formere i henhold til deres kontrakter. Hvis det antages, at de alligevel ønsker at sælge en sådan såsæd i Belgien, som er købt i en anden medlemsstat til lave priser, griber be-

stemmelsen om overholdelse af mindstepriserne ind. Formeringsvirksomhederne ville således tabe den eventuelle konkurrencefordel ved et salg af denne såsæd i Belgien til en pris under mindsteprisen. På denne måde kan importen potentielt påvirkes af en sådan bestemmelse.

37. Er det nødvendigt yderligere at påvise, at begrænsningen af konkurrencen og den potentielle påvirkning af handelen mellem medlemsstater kan betegnes som mærkbar? Det fremgår klart af forelæggelsesdommen, at det hovedsagelig er disse punkter, som tribunal de commerce de Liège er i tvivl om.

38. I to senere domme (den allerede nævnte dom af 1. oktober 1987 i sag 311/85 samt dom af 3. december 1987, 136/86, BNIC mod Aubert, Sml. s. 4789) er Domstolen tilsyneladende gået bort fra dette kriterium, som den tidligere så ofte har anvendt [6]. Efter at have udtalt, at en aftale af den i hovedsagen omhandlede art førte til en begrænsning af konkurrencen og kunne påvirke handelen mellem medlemsstater, fastslog den nemlig direkte, at en sådan aftale var »uforenelig med Traktatens artikel 85, stk. 1«, henholdsvis »forbudt« efter denne artikel.

39. Domstolen kan derfor komme til samme resultat, blot ud fra bestemmelsen vedrørende overholdelse af mindstepriser og forbudet mod indirekte eksport.

40. I modsat fald skal jeg erindre om, at alene de nationale retter i forbindelse med en præjudiciel sag har kompetence til at afgøre, om begrænsningen af konkurrencen og påvirkningen af handelen mellem medlemsstater, som Domstolen har fastslået, kan betegnes som mærkbare, når henses til samtlige forhold i den sag, de behandler, og de mere fuldstændige oplysninger, som de råder over eller endnu kan indhente.

41. Når henses til hovedsagens indhold mener jeg, at den anden mulighed må foretrækkes. Domstolen kan imidlertid give den nationale ret de nødvendige retningslinjer til afgørelse af hovedsagen.

42. Spørgsmålet, om forbudet mod indirekte eksport og klausulen om overholdelse af mindstepriser påvirker konkurrencen mærkbart, må formentlig besvares bekræftende.

43. Til støtte herfor kan anføres det forhold, at der er tale om et net af aftaler, størrelsen af det tab, som Erauw-Jacquery's øvrige licenshavere hævder at have lidt, og omfanget af det areal, hvorpå licenshaverne og La Hesbignonne dyrker flerradet byg, Gerbel, samt den omstændighed, at kontraktbestemmelserne endog også omfatter anden såsæd end den, La Hesbignonne formerer i henhold til aftalen, hvorefter den er forpligtet over for Erauw-Jacquery.

44. For så vidt angår den mærkbare påvirkning af handelen mellem medlemsstater, mener jeg yderligere, at man må sondre mellem de to nævnte klausuler. Det er højst sandsynligt, at forbudet mod indirekte eksport kan opfylde denne betingelse, idet dette hindrer parallelimport af den pågældende såsæd til andre medlemsstater.

6 — Jfr. bl. a. dom af 20. juni 1978, 28/77, Tepea mod Kommissionen, Sml. s. 1391, og dom af 16. juni 1981, 126/80, Salonia mod Poidomani og Giglio, Sml. s. 1563.

45. For så vidt angår klausulen om mindstepriser, er situationen ikke helt så klar. For at afgøre hovedsagen er det efter min mening nødvendigt at afklare en række faktiske forhold.

46. De omhandlede kontrakter indeholder ikke noget forbud mod import af såsæd til opformering. Men anvender Erauw-Jacquery ikke desto mindre andre midler for, som La Hesbignonne har påstået, at lægge hindringer i vejen for en sådan import?

47. Kan den indenlandske belgiske produktion dække landets efterspørgsel, eller er der behov for import af såsæd? Kan såsæd, der er identisk med eller som svarer til den såsæd, som er omfattet af de af Erauw-Jacquery indgåede kontrakter, i bekræftende fald udbydes i Belgien til lavere priser end de i de anfægtede kontrakter fastsatte? Eller kan Belgien tværtimod dække sit eget behov for såsæd, og har landet en nettoeksport? Hvor stor er den procentdel af den belgiske produktion af såsæd, som selskabet Erauw-Jacquery og dets licenshavere egner sig for? Hvorledes er situationen for såsæd af byg, når henses til disse forhold? Udgør såsæd af byg et selvstændigt marked? Gør Belgiens produktionskapacitet det muligt for denne medlemsstat at eksportere byg eller forøge eksporten af byg, såfremt der ikke eksisterede et aftalenet om mindstepriser for såsæd? Det er klart, at alene den nationale ret kan besvare disse spørgsmål.

Konklusion

48. Jeg skal herefter sammenfattende foreslå, at Domstolen besvarer det af tribunal de commerce de Liège forelagte spørgsmål således:

»1) Et forbud mod, at en formeringsvirksomhed sælger, overdrager eller eksporterer basissåsæd, der er stillet til hans rådighed af forædleren eller dennes mandatar alene med henblik på opformering, er ikke i strid med Traktatens artikel 85, stk. 1.

2) Kontraktsklausulen om overholdelse af en mindstepris og om forbud mod endog indirekte eksport af såsæd til formering, som er indeholdt i en aftale, der er identisk med andre aftaler indgået af den samme forædler eller mandatar for udenlandske forædlere af såsæd, og som i kraft af aftalen endog finder anvendelse på ikke-formeret såsæd, har til formål at begrænse konkurrencen inden for Fællesmarkedet og kan påvirke handelen mellem medlemsstater.

Det tilkommer den nationale ret at afgøre, om begrænsningen af konkurrenen og påvirkningen af handelen mellem medlemsstater kan betegnes som mærkbar.«